

Nr 261.

Godkänd av första kammaren den 17 maj 1938.
Godkänd av andra kammaren den 17 maj 1938.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl.
Maj:ts proposition angående anslag till främjande
av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika
familjer m. m.*

(Statsutskottets utlåtande nr 111.)

Till Konungen.

1:o **Bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer.** I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, punkten 23, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1938/39 beräkna, till Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer, ett förslagsanslag av 1,450,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 3 mars 1938 dagtecknad proposition, nr 190, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* godkänna ej mindre de grunder för utlämnande av lån och bidrag av statsmedel för beredande av bostäder i egnahem åt mindre bemedlade, barnrika familjer, som av departementschefen förordats, än även de av honom förordade ändrade grunderna för främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer i hyreshus; *dels* medgiva, att Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer må disponeras jämväl för beredande av bostäder i egnahem åt sådana familjer; *dels ock* för budgetåret 1938/39 under femte huvudtiteln anvisa till Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer ett förslagsanslag av 1,500,000 kronor.

För att underlätta tillkomsten av *hyresbostäder*, lämpade för mindre bemedlade, barnrika familjer, bosatta i städer och stadsliknande samhällen, har alltsedan år 1935 pågått en statlig subventionering under samverkan med kommuner och allmännyttiga bostadsföretag. Riksdagen har funnit sig böra bifalla departementschefens förslag, att denna verksamhet må fortgå. Uti normerna för densamma skulle dock vidtagas den ändring att familjebidragsprocenten — nu högst 50 procent av hyran — förhöjes till 60 procent för familjer med 6—7 och till 70 procent för familjer med 8 eller flera barn under

16 år. Ifrågavarande jämkning har tillkommit efter förslag från statens byggnadslånebyrå enligt ett av 1937 års riksdag uttryckt önskemål.

Vad därefter angår det nu framlagda nya och ekonomiskt rätt vittutseende förslaget om att subventioneringen av de barnrika familjernas bostadsförsörjning skall utsträckas jämväl till *egnahemsbebyggelse* avses därmed bland annat att underlätta bostadsförsörjningen för de barnrika familjerna på landsbygden. Visserligen låta hyreshusen tvivelsutan lättare anpassa sig efter familjernas och i all synnerhet de barnrika familjernas efter hand skiftande utrymmesbehov. Särskilt vad landsbygden beträffar torde dock starka skäl tala för att den statliga understödsverksamheten bör inriktas på enfamiljsbebyggelsen i eget hem. Bortsett från lönebostäderna, till vilkas förbättring statsunderstöd i annan form lämnas, är en dylik bebyggelse ej endast den på landsbygden mest brukliga utan också med hänsyn till den spridda bostättningen, den goda marktillgången och frånvaron av en mera rörlig bostadsmarknad den mest naturliga bostadsformen. Att bostaden bör ägas av familjen och ej till densamma uthyras framstår av skilda orsaker som önskvärt och är för övrigt naturligt redan för att undvika den omgång, som ordnandet av frågan om bostadens underhåll eljest medför.

Den här föreslagna nya hjälpformen är avsedd att som en påbyggnad av de redan existerande understödsformerna användas för sådana flerbarnsfamiljer, som — på sätt bostadssociala utredningen uttryckt det — till följd av arten av familjeförsörjarens sysselsättning icke kunna komma i fråga för arbetarsmåbrukslån och som ej kunna finansiera en tillräcklig om- eller tillbyggnad med hjälp av enbart bostadsförbättringsbidrag och vilka ej heller äro tillräckligt ekonomiskt bärkraftiga för att erhålla vanliga egnahemslån.

En omfattande upprustning av den mindre bemedlade landsbygdsbefolkningens bostäder har visserligen — delvis på statens initiativ och med rätt stora statliga kapitalutlägg — på senaste tiden ägt rum. Det oaktat torde ifrågavarande bostadsbestånd alltjämt inom stora delar av landet få anses som efterblivet, och dess ytterligare förbättring är att betrakta som ett viktigt socialt krav. Med avseende å bostadstillgången å landsbygden rent kvantitativt sett förtjänar framhållas, att, trots den flykt från landsbygden, som är ovedersäglig — och som ifrågavarande förslag också i sin mån avser att motverka — och trots den minskade nativiteten, familjebildningen på landsbygden dock, enligt vad sociala bostadsutredningen påvisat, alltjämt ökar med en hastighet, som långt överstiger den under tidigare perioder fram till och med världskriget. Detta beror — förutom på den upphörda emigrationen — främst på att de stora, kring sekelskiftet födda årsgrupperna kommit in i de äktenskapsbildande åldrarna och börjat inträda i den ålder, då antalet minderåriga barn är störst.

Med hänsyn till sålunda anförda förhållanden har riksdagen funnit sig böra medgiva, att staten efter i huvudsak de former, som i propositionen föreslagits, understödjer egnahemsbebyggelse åt landsbygdens barnrika familjer, och riksdagen har ej heller funnit anledning till erinran mot att den försöksvis påbörjade subventioneringen av liknande egna hem i städerna ytterligare utsträckes efter de riktlinjer härför, som av departementschefen angivits.

Erinras må, att ifrågavarande subventionering skall ske under kommunens förmedling och att kommunen även står i ett, låt vara begränsat, ansvar för betalningen av utlämnat lån, varigenom skapas vissa garantier för att verksamheten bedrivs med tillbörlig ekonomisk varsamhet.

För såväl nybyggnad som förbättring kan understöd ifrågakomma. Byggnad skall utgöras av enfamiljshus av lämplig typ för det avsedda ändamålet, innehållande minst två rum och kök. Bostaden skall, där så kan ordnas inom rimlig kostnad, vara försedd med vattenledning och central uppvärmningsanordning, varjämte bostaden även i övrigt bör utrustas så, att hygienien befordras och det husliga arbetet underlättas. Ifrågavarande normer — avseende såväl stad som landsbygd — liksom bestämmelserna i övrigt hava synts riksdagen i stort sett lämpligt avvägda.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* godkänt ej mindre de grunder för utlämnande av lån och bidrag av statsmedel för beredande av bostäder i egnahem åt mindre bemedlade, barnrika familjer, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 mars 1938 förordats, än även de av departementschefen förordade ändrade grunderna för främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer i hyreshus, *dels* medgivit, att lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer må disponeras jämväl för beredande av bostäder i egnahem åt sådana familjer, *dels* ock till *Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer* för budgetåret 1938/39 under femte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 1,500,000 kronor.

2:o) **Bostadsbyggande på landsbygden.** I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen i avbidan på särskild proposition i ämnet under femte huvudtiteln, punkt 24, att till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden beräkna ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor, ävensom å kapitalbudgeten att till Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden beräkna ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förenämnda proposition, nr 190, föreslagit riksdagen *dels* godkänna de av departementschefen förordade ändrade grunderna för såväl bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden som ock låneverksamheten ur Lånefonden för främjande av bostadsbyggande å landsbygden; *dels* ock för budgetåret 1938/39 anvisa under femte huvudtiteln till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor, ävensom å kapitalbudgeten, statens utlåningsfonder, till Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen *dels* godkänt de av föredragande departementschefen förordade ändrade grunderna för såväl bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden som ock låneverksamheten ur lånefonden för främjande av bostadsbyggande å landsbygden, *dels* ock för budgetåret 1938/39 anvisat såväl under femte huvudtiteln till *Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden* ett

reservationsanslag av 2,500,000 kronor som ock under rubriken Statens utlåningsfonder till kapitalinvestering i *Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden* ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

3:o) **Lånefonden för lantarbetarbostäder.** I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet å kapitalbudgeten till lånefonden för lantarbetarbostäder för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 190 föreslagit riksdagen att å kapitalbudgeten, statens utlåningsfonder, till Lånefonden för lantarbetarbostäder för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen under rubriken Statens utlåningsfonder till kapitalinvestering i *Lånefonden för lantarbetarbostäder* för budgetåret 1938/39 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Stockholm den 17 maj 1938.

Med undersåtlig vördnad.
